

ΚΩΣΤΗΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΑΜΑΤΩΝ
(1919)

ΑΓΑΠΗ

Δροσούλα το ιλαρό το πρόσωπό της
κι εγώ ήμουν το κατάξερο ασφοδίλι.
Πώς μ' έσεισε το ξύπνημα μιας νιότης,
πώς εγελάσαν τα πικρά μου χείλη!
Σάμπως τα μάτια της να μου είπαν ότι
δεν είμαι πλέον ο ναυαγός κι ο μόνος,
κι ελύγισα σαν από τρυφερότη,
εγώ που μ' είχε πέτρα κάνει ο πόνος.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Δεν αγαπάς και δε θυμάσαι, λες.

Κι αν φούσκωσαν τα στήθη κι αν δακρύζεις
που δεν μπορείς να κλάψεις όπως πρώτα,

δεν αγαπάς και δε θυμάσαι, ας κλαις.

Ξάφνου θα ιδείς δυο μάτια γαλανά
—πόσος καιρός!— τα χάιδεψες μια νύχτα·

και σα ν' ακούς εντός σου να σαλεύει

μια συφορά παλιά και να ξυπνά.

Θα στήσουνε μακάβριο το χορό

οι θύμησες στα περασμένα γύρω·

και θ' ανθίσει στο βλέφαρο σαν τότε

και θα πέσει το δάκρυ σου πικρό.

Τα μάτια που κρεμούν —ήλιοι χλωμοί—

το φως στο χιόνι της καρδιάς και λιώνει,

οι αγάπες που σαλεύουν πεθαμένες,

οι πρώτοι ξανά που άναψαν καημοί...

ΝΗΠΕΝΘΗ (1921)

ΣΑΝ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

[Πεζή μετάφραση του ποιήματος "La voix" του

[Baudelaire, Charles]

Η κούνια μου ακουμπούσε στη βιβλιοθήκη, Βαβήλ σκοτεινόν, όπου
μυθιστόρημα, επιστήμη, μυθολογία, τα πάντα, η λατινική τέφρα και η
ελληνική σκόνη, ανακατευσάντε. Δεν ήμουν μεγαλύτερος από ένα βιβλίο.
Δυο φωνές μού μιλούσαν. Η πρώτη, ύπουλη και σταθερή, έλεγε: «Η Γη
είναι ένα γλύκισμα ωραίο· μπορώ (και η ευχαρίστησή σου θα 'ναι τότε
χωρίς τέλος!) να σου δώσω μίαν όρεξη παρόμοια μεγάλη.» Και η δεύτερη:
«Έλα! ω, έλα στο ταξίδι των ονείρων, πέρα από το δυνατό, πέρα από το
γνωρισμένο!» Και η φωνή αυτή ετραγουδούσε όπως ο άνεμος στις
ακρογιαλιές, φάντασμα που κλαυθυμρίζει και κανείς δεν ξέρει πούθε ήρθε,
που χαϊδεύει το αυτί κι όμως το τρομάζει. Σου απάντησα: «Ναι! γλυκιά
φωνή!»

Από τότε κρατάει αυτό που μπορεί, αλίμονο! να ειπωθεί πληγή μου και
πεπρωμένο μου. Πίσω από τις σκηνοθεσίες της απεράντου υπάρξεως, στο
μελανότερο της αβύσσου, βλέπω καθαρά κόσμους παράξενους, και, θύμα
εκστατικό της οξυδέρκειάς μου, σέρνω φίδια που μου δαγκάνουν τα πόδια.

Κι από εκείνο τον καιρό αγαπώ τόσο τρυφερά, καθώς οι προφήτες την
έρημο και τη θάλασσα, γελώ στα πένθη και κλαίω στις γιορτές, βρίσκω μια
γεύση γλυκιά στο πιο πικρό κρασί, νομίζω πολλές φορές για ψέματα τις
αλήθειες, και, με τα μάτια στον ουρανό, πέφτω σε γκρεμούς.

Αλλά η Φωνή με παρηγορεί και λέει: «Κράτησε τα όνειρά σου· οι συνετοί
δεν έχουν έτσι ωραία σαν τους τρελούς!»

ΠΟΙΗΤΕΣ

Πώς σβήνετε, πικροί ξενιτεμένοι!
Ανθάκια μου χλωμά, που σας επήραν
σε κήπους μακρινούς να σας φυτέψουν...
Βιολέτες κι ανεμώνες, ξεχασμένες
στα ξένα που πεθαίνετε παρτέρια,
κρατώντας, αργυρή δροσοσταλίδα,
βαθιά σας την ελπίδα της πατρίδας...
Χτυπιούνται, πληγωμένες πεταλούδες,
στο χώμα σας οι θύμησες κι οι πόθοι.
Το φως, που κατεβαίνει, της ημέρας,
κι απλώνεται γλυκύτατο και παίζει
μ' όλα τριγύρω τ' άλλα λουλουδάκια,
περνάει από κοντά σας και δε βλέπει
τον πόνο σας ωραίο, για να χαϊδέψει
τα πορφυρά θρηνητικά μαλλιά σας.
Ειδυλλιακές οι νύχτες σας σκεπάζουν,
κι η καλοσύνη αν χύνεται των άστρων,
ταπεινοί καθώς είστε, δε σας φτάνει.

Ολούθε πνέει, σα λίβας, των ανθρώπων
η τόση μοχθηρία και σας μαραίνει,
ανθάκια μου χλωμά, που σας επήραν
σε κήπους μακρινούς να σας φυτέψουν.

ΝΗΠΕΝΘΗ (1921)

ΔΟΝ ΚΙΝΧΩΤΕΣ

Οι Δον Κιχώτες πάνε ομπρός και βλέπουνε ως την άκρη
του κονταριού που εκρέμασαν σημαία τους την Ιδέα.
Κοντόφθαλμοι οραματιστές, ένα δεν έχουν δάκρυ
για να δεχτούν ανθρώπινα κάθε βρισιά χυδαία.

Σκοντάφτουνε στη Λογική και στα ραβδιά των άλλων
αστεία δαρμένοι σέρνονται καταμεσίς του δρόμου,
ο Σάντσοσ λέει «δε σ' το 'λεγα;» μα εκείνοι των μεγάλων
σχεδίων, αντάξιοι μένουνε και: «Σάντσο, τ' άλογό μου!»

Έτσι αν το θέλει ο Θερβάντες, εγώ τους είδα, μέσα
στην μίαν ανάληκτη Ζωή, του Ονείρου τους ιππότες
άναντρα να πεζέψουνε και, με πικρήν ανέσα,
με μάτια ογρά, τις χίμαιρες ν' απαρνηθούν τις πρώτες.

Τους είδα πίσω να 'ρθουνε -- παράφρονες, ωραίοι
ρηγάδες που επολέμησαν γι' ανύπαρχτο βασίλειο --
και σαν πορφύρα νιώθοντας χλευαστικιά, πως ρέει,
την ανοιχτή να δείξουνε μάταιη πληγή στον ήλιο!

ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΔΟΞΟΥΣ ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Από θεούς κι ανθρώπους μισημένοι
σαν άρχοντες που εξέπεσαν πικροί,
μαραίνονται οι Βερλέν τους απομένει
πλούτος η ρίμα πλούσια κι αργυρή.
Οι Ουγκό με "Τιμωρίες" την τρομερή
των Ολυμπίων εκδίκηση μεθούνε.
Μα εγώ θα γράψω μια λυπητερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι.

Αν έζησαν οι Πόε δυστυχισμένοι
και αν οι Μποντλέρ εζήσανε νεκροί,
η αθανασία τους είναι χαρισμένη.
Κανένας όμως δεν ανιστορεί
Και το έρεβος εσκέπασε βαρύ
τους στιχουργούς που ανάξια στιχουργούνε.
Μα εγώ σαν προσφορά κάνω ιερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι.

Του κόσμου η καταφρόνια τους βαραίνει
κι αυτοί περνούνε αλύγιστοι και ωχροί,

στην τραγικήν απάτη τους δομένοι
πως κάπου πέρα η δόξα καρτερεί,
παρθένα βαθυστόχαστα ιλαρή.
Μα ξέροντας πως όλοι τους ξεχνούνε,
νοσταλγικά εγώ κλαίω τη Θλιβερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι.

Και κάποτε οι μελλούμενοι καιροί:
"Τποιος άδοξος ποιητής" θέλω να πούνε
"την έγγραψε μίαν έτσι πενιχρή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι;"

Από θεούς κι ανθρώπους μισημένοι,
σαν άρχοντες που εξέπεσαν πικροί,
μαραίνονται οι Βερλέν· τους απομένει
πλούτος η ρίμα πλούσια και αργυρή.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΠΑΛΙΟ ΣΥΜΦΟΙΣΙΤΗΤΗ.

Φίλε, η καρδιά μου τώρα σαν να εγέρασε
Τελείωσεν η ζωή μου της Αθήνας,
που όμοια γλυκά και με το γλέντι επέρασε
και με την πίκρα κάποτε της πείνας.

Δε θα `ρθω πια στον τόπο που η πατρίδα μου
τον έδωκε το γιόρτασμα της νιότης,
παρά περαστικός, με την ελπίδα μου,
με τ' όνειρο που εσβήστη, ταξιδιώτης.

Προσκυνητής θα πάω κατά το σπίτι σου
και θα μου πουν δεν ξέρουν τι εγίνης.
Μ' άλλον μαζί θα ιδώ την Αφροδίτη σου
κι άλλοι το σπίτι θα `χουν της Ειρήνης.

Θα πάω προς την ταβέρνα, το σαμιώτικο
που επίναμε για να ξαναζητήσω.
Θα λείπεις, το κρασί τους θα `ναι αλλιώτικο,
όμως εγώ θα πιω και θα μεθύσω.

Θ' ανέβω τραγουδώντας και τρεκλίζοντας
στο Ζάππειο που ετραβούσαμεν αντάμα.
Τριγύρω θα `ναι ωραία πλατύς ο ορίζοντας,
και θα `ναι το τραγούδι μου σαν κλάμα.

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΜΗΤΕ Ο ΕΡΩΤΑΣ

Τώρα που μήτε ο έρωτας μήτε η φιλία τής φέρνει,
μήτε κι αυτό το μίσος μου, παρηγοριάν,
Α, πώση ώριμη θλίψη μου κατά τα περασμένα γέρνει,
της νιότης μου καρπός!

Χορδή η καρδιά μου δέχονταν το Μάρτη ανατριχίλα.
Ακόμα με συνέπαιρνε γλυκιά μια συλλογή
όταν το νέο Φθινόπωρο με μαραμένα φύλλα
εράντιζε τη γη.

Μια πεταλούδα επέταγε και την ακολουθούσα·
ήταν η απάρθρανη ζωή μου, η ζωή του κόσμου, η μια.
Ο νους μου σάμπως ξύπνημα τη χαραυγή.

Και η Μούσα μου άγγιζε τα μαλλιά.

Δώστε μου τα παιδιάτικα χρόνια μου πῶχουν γίνει
στην ηρεμία του δειλινού χρυσός, ωραίος καπνός,
τα χρόνια που 'ρθανε χαρά, πέρασαν καλοσύνη,
κι έφυγαν ουρανός.

Βάλετε πάλι στο πικρό χείλος μου την αχτίδα,
στα μάτια την ανθρώπινη και Θεία σταλαγματιά.

Εξωτικό μπλάβο πουλί, φέρετε την ελπίδα,
χαμένη τώρα πια.

Και στο χλωμό μου μέτωπο για λίγο κάμετε ώστε
χίμαιρες, οραματισμοί σαν άστρα να κυλούν.

Οι άγγελοι να διατάζουνε, κι από τα τέμπλεα δώστε
οι Θεοί να μου γελούν.

Ύστερα, στο κορύφωμα του απελπισμένου δρόμου,
ας ήτανε ανατέλλοντα τα μάτια σου να ιδώ,
πρώτη αγαπούλα, και να κράταες άνθος τ' όνειρό μου,
τ' όνειρο που μαδώνω.

Α, πώς η λύπη μου κατά τα περασμένα στρέφει!

Όμοια και η νύχτα πάντοτε γυρίζει στο πρωί.

Α, πώς τα χρόνια σαν καπνός εχάθηκαν, σα νέφη,
σαν πάχνη, σα ζωή!

ΕΛΕΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΑΤΙΡΕΣ (1927)

ΜΙΣΘΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ, ΣΩΡΟΙ ΧΑΡΤΙΩΝ

Μίσθια δουλειά, σωροί χαρτιών,
έγνοιες μικρές, και λύπες άθλιες,
με περιμένανε σήμερα καθώς πάντα.

Μόνο είδα, φεύγοντας πρωί, στην πόρτα μου τολύπες
τα ρόδα, και γυρίζοντας έκοψα μια γιρλάντα.

ΘΕΛΩ ΝΑ ΦΥΓΩ ΠΙΑ ΑΠΟ ΔΩ

Θέλω να φύγω πια αποδώ, θέλω να φύγω πέρα,

σε κάποιο τόπο αγνώριστο και νέο,

θέλω να γίνω μια χρυσή σκόνη μες στον αιθέρα,

απλό στοιχείο, ελεύθερο, γενναίο.

Σαν όνειρο να φαίνονται απαλό και να μιλούνε

έως την ψυχή τα πράγματα του κόσμου,

ωραία να 'ναι τα πρόσωπα και να χαμογελούνε,

ωραίος ακόμη ο ίδιος εαυτός μου.

Σκοτάδι τόσο εκεί μπορεί να μην υπάρχει, Θεέ μου,

στη νύχτα, στην απόγνωση των τόπων,

στο φοβερό στερέωμα, στην ωρυγή του ανέμου,

στα βλέμματα, στα λόγια των ανθρώπων.

Να μην υπάρχει τίποτε, τίποτε πια,

μα λίγη χαρά και ικανοποιήσις να μένει,

κι όλοι να λένε τάχα πως έχουν για πάντα φύγει,

όλοι πως είναι τάχα πεθαμένοι.

ΙΔΑΝΙΚΟΙ ΑΥΤΟΧΕΙΡΕΣ

Γυρίζουν το κλειδί στην πόρτα, παίρνουν
τα παλιά, φυλαγμένα γράμματά τους,
διαβάζουν ήσυχα, κι έπειτα σέρνουν
για τελευταία φορά τα βήματά τους.

Ήταν η ζωή τους, λένε, τραγωδία.
Θεέ μου, το φρικτό γέλιο των ανθρώπων,
τα δάκρυα, ο ιδρώς, η νοσταλγία
των ουρανών, η ερημιά των τόπων.

Στέκονται στο παράθυρο, κοιτάνε
τα δέντρα, τα παιδιά, πέρα τη φύση,
τους μαρμαράδες που σφυροκοπάνε,
τον ήλιο που για πάντα θέλει δύσει.

Όλα τελείωσαν. Το σημείωμα να το,
σύντομο, απλό, βαθύ, καθώς ταιριάζει,
αδιαφορία, συγχώρηση γεμάτο
για κείνον που θα κλαίει και θα διαβάζει.

Βλέπουν τον καθρέφτη, βλέπουν την ώρα,
ρωτούν αν είναι τρέλα τάχα ή λάθος,
«όλα τελείωσαν» ψιθυρίζουν «τώρα»,
πως θ' αναβάλουν βέβαιοι κατά βάθος..

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Οι υπάλληλοι όλοι λιώνουν και τελειώνουν
σαν στήλες δύο δύο μες στα γραφεία.
Ηλεκτρολόγοι θα 'ναι η πολιτεία
κι ο θάνατος που τους ανανεώνουν.

Κάθονται στις καρέκλες, μουτζουρώνουν
αθώα λευκά χαρτιά χωρίς αιτία.
"Συν τη παρούση αλληλογραφία
έχομεν την τιμήν..." διαβεβαιώνουν.

Και μοναχά η τιμή τους απομένει,
όταν ανηφορίζουνε τους δρόμους,
το βράδυ στις οχτώ, σαν κουρντισμένοι.

...Παίρνουν κάστανα σκέφτονται τους νόμους,
σκέπτονται το συνάλλαγμα τους ώμους
σηκώνοντας οι υπάλληλοι, οι καημένοι...

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ, (1928)

ΠΡΕΒΕΖΑ

Θάνατος είναι οι κάργιες
που χτυπιούνται στους μαύρους τοίχους και τα κεραμίδια,
Θάνατος οι γυναίκες που αγαπιούνται
καθώς να καθαρίζανε κρεμμύδια.

Θάνατος οι λεροί κι ασήμαντοι δρόμοι,
με τα λαμπρά μεγάλα ονόματά τους,
ο ελαιώνας πίσω η θάλασσα κι ακόμη
ο ήλιος Θάνατος μες στους θανάτους.

Θάνατος ο αστυνόμος που διπλώνει
για να ζυγίσει μια ελλειπή μερίδα,
Θάνατος τα ζουμπούλια στο μπαλκόνι
κι ο δάσκαλος με την εφημερίδα.

Βάσις φρουρά εξηκονταρχία Πρεβέζης.
Την Κυριακή θ' ακούσουμε τη μπάντα.
Επήρα ένα βιβλιάριο τραπέζης,
πρώτη κατάθεσης δραχμαί τριάντα.

Περπατώντας αργά στην προκυμαία
"Υπάρχω" λες κι ύστερα "Δεν υπάρχουν".
Φτάνει το πλοίο υψωμένη σημαία.
Ίσως έρχεται ο κύριος νομάρχης.

Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους
ένας πέθαινε από αηδία...
Σιωπηλοί, θλιμμένοι, με σεμνούς τρόπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία.